

FONDSTYRNINGSRAPPORT 2010

2010 var ytterligare ett starkt år för fonden med en positiv totalavkastning på 11,0 procent. Bidraget till det allmänna pensionssystemet blev 21 miljarder kronor. Fondkapitalet uppgick vid årets slut till 213 miljarder kronor. Den aktiva förvaltningens samtliga delar överträffade jämförelseindex och gav totalt ett bidrag på 1,4 miljarder kronor före kostnader. Med en aktieandel på 60 procent gynnades fonden av betydande kursuppgångar på världens aktiemarknader.

Fjärde AP-fondens tillgångar utgör statliga medel som i lag avsatts till sådan särskild förvaltning som anges i 9 kap. 8 i regeringsformen. Fonden är en statlig myndighet vars verksamhet regleras i lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (LAP). Innebörden av lagen är att fondens medel endast får tas i anspråk av staten för att finansiera den inkomstrelaterade ålderspensionen, om inte riksdagen fattar annat beslut.

Fonden ska självständigt formulera sina mål och strategier och fondens styrelse och verksamhet får enligt lag varken styras av regeringsdirektiv eller av näringspolitiska eller ekonomisk-politiska intressen. Hänsyn till miljö och etik ska tas utan att göra avkall på målet om bästa möjliga avkastning.

Skillnaden mellan AP-fonderna och andra myndigheter är stor. Fonderna är till exempel mer självständiga än de flesta andra myndigheter. Verksamheten är reglerad i lag och fonderna har egna styrelser som bär ansvaret för verksamheten. Fonderna granskas av externa revisorer. Regeringen fastställer årligen fondernas resultat- och balansräkningar. På regeringens uppdrag utvärderas också fonderna varje år. Denna utvärdering resulterar i en skrivelse till riksdagen.

Fjärde AP-fonden är alltså en myndighet och den svenska bolagsstyrningskoden är i många avseenden inte tillämplig för fonden därför att skillnaderna mellan offentlig rätt och associationsrätt är alltför stora. Fondstyrningsrapporten har därför begränsats till de delar som kan anses relevanta för fonden.

STYRELSEN

Fjärde AP-fondens styrelse ska bestå av nio ordinarie ledamöter utan suppleanter. Ledamöterna utses av regeringen, varav två ledamöter efter förslag från arbetsgivarorganisationer och två ledamöter efter förslag från arbetstagarorganisationer. Regeringen utser ordförande och vice ordförande bland de fem ledamöter som inte nominerats av arbetsmarknadens parter.

I slutet av maj förordnade Finansdepartementet Jakob Grinbaum till ledamot i fondens styrelse. Jakob Grinbaum ersatte Inga Persson, som varit ledamot i styrelsen sedan år 2000 och som avböjt omval. I början av juli förordnades Elisabeth Nilsson till ledamot i fondens styrelse.

Övriga styrelseledamöter omvaldes. Dessa är Monica Caneman, ordförande, Lars Frithiof, vice ordförande, Kajsa Lindståhl, Ilmar Reepalu, Håkan Arnelid, Roger Mörtvik och Charlotte Strömberg. Styrelsens förordnande gäller till dess att fondens balans- och resultaträkningar för år 2010 har fastställts. Fondens styrelseledamöter presenteras närmare i årsredovisningen och på fondens hemsida www.ap4.se.

Arvoden till styrelseledamöterna bestäms av regeringen. Helårsersättningen uppgår för styrelsens ordförande till 100 000 kronor, för vice ordförande till 75 000 kronor och för övriga ledamöter till 50 000 kronor vardera. Ersättningsutskottets ersättning uppgår till 50 000 kronor som fördelas lika mellan de tre ledamöterna.

ARBETSORDNING

Styrelsen ansvarar för fondens organisation och förvaltningen av fondens medel. Styrelsen har fastställt en arbetsordning för sitt arbete samt en instruktion för VD. Dessa grunddokument liksom etiska riktlinje för medarbetare och regler för egna affärer med finansiella instrument revideras årligen.

STYRELSEARBETET 2010

Under verksamhetsåret hade styrelsen sju protokollförda sammanträden. Som framgår av tabellen nedan var närvaron fortsatt hög, i genomsnitt 92 procent. Styrelsen genomförde under våren en utvärdering av sitt arbete. Vid styrelsens sammanträden deltog VD och tjänstemän på fonden som föredragande samt sekreterare. Styrelsen inrättade under året ett ersättningsutskott för beredning av ersättningsfrågor.

Fokus för styrelsearbetet 2010 var besluten i den strategiska portföljen, den interna kontrollen och utveckling av fondens riskhanteringsplan. Betydande tid lades också på att diskutera ägarfrågor i allmänhet och ersättningsfrågor i noterade bolag i synnerhet. Fondens ägarpolicy reviderades i november.

För att ge styrelsen kontinuerlig information skriver VD ett informationsbrev mellan styrelsemötena.

Styrelsen fastställde i november, i enlighet med arbetsordningen, en verksamhetsplan för det kommande året.

FONDLEDNING

Fjärde AP-fondens styrelse har delegerat ansvaret för den löpande förvaltningen till fondens VD. Som stöd för sitt beslutsfattande har VD en ledningsgrupp, som under 2010 bestod av åtta medarbetare. Ledningsgruppen per den 16 februari 2011 presenteras på www.ap4.se.

ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA

Styrelsen fastställer anställningsvillkoren för VD efter beredning i ersättningsutskottet. Alla anställda har individuella anställningsavtal. Styrelsen har fastställt en policy för ersättning och andra anställningsvillkor. Policyn, som omfattar alla anställda med mer än sex månaders anställning, utom VD och ledande befattningshavare, kan maximalt ge två extra månadslöner i utfall i enlighet med regeringens riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i AP-fonderna. För att rörlig ersättning ska kunna utgå krävs att fonden redovisar en positiv totalavkastning och att fondens marknadsvärderade resultat inklusive kostnader är av sådan storlek att kostnaderna för det rörliga lönesystemet kan bäras utan att fonden redovisar förlust. Dessutom krävs att vissa på förhand uppställda avkastningsrelaterade mål uppnås.

Uppgifter om ersättningsnivåer för VD, ledningsgrupp och övriga anställda samt utfall av rörlig lön under år 2010 beskrivs utförligt i not 5 i årsredovisningen.

REVISION

Fjärde AP-fondens revisorer utses av regeringen. Nu gällande förordnande för 2010 innehåser Anna Peyron, Ernst & Young AB. Uppdraget gäller intill dess att fondens resultat- och balansräkningar fastställts för 2010 och innebär även ett särskilt förordnande för Ernst & Young AB att samordna revisionen av AP-fonderna.

Revisorerna avger en revisionsberättelse över sin granskning. De rapporterar direkt till styrelsen dels genom en skriftlig revisionsrapport, dels genom muntlig föredragning. Revisorerna deltar vid minst ett styrelsemöte per år. Revisorerna rapporterar årligen även muntligen till Finansdepartementet.

INTERN KONTROLL

Fondens styrelse upprättar årligen en riskhanteringsplan i enlighet med god sed på finansmarknaden och LAP. Planen ska säkerställa en väl fungerande intern kontroll av risker, att ansvaret för enheten affärs- och riskkontroll – som har en självständig ställning – är klart fastställt och att det med detta ansvar följer erforderliga befogenheter.

Affärs- och riskkontroll är en av affärsverksamheten och administrationen oberoende enhet direkt underställd VD och som rapporterar direkt till styrelsen om så erfordras. Avrapportering till styrelsen sker muntligen och skriftligen av affärs- och riskkontroll vid varje styrelsemöte. Styrelsen bedömer att rapporteringen och frekvensen av densamma väl täcker behovet för styrelsens vidkommande.

Ledningen ska, enligt planen, vara medveten om olika risker och hur de hanteras. Den ska också se till att rutiner fastställts för att säkerställa att fonden efterlever de lagar som styr fondens verksamhet och de beslut som fattats av styrelsen och VD.

ÖVRIGA UPPLYSNINGAR

Under avsnittet Risker i fondens årsredovisning 2010 ges en mer detaljerad bild av olika finansiella och operativa risker och finns tillgängliga på fondens hemsida www.ap4.se.

STYRELSENS SAMMANTRÄDEN 2010

	17 feb	20 apr	27 apr	8 juni	26-27 aug	21 okt	25 nov
Monica Caneman, ordförande	x	x	x	x	x	x	x
Lars Frithiof, vice ordförande	x	x	x	x	x		x
Ilmar Reepalu	x	x		x	x		x
Kajsa Lindståhl	x	x	x	x	x	x	x
Charlotte Strömberg	x	x		x	x	x	
Håkan Arnelid	x	x	x	x	x	x	x
Roger Mörtvik	x	x	x	x	x	x	x
Inga Persson	x	x	x				
Jakob Grinbaum				x	x	x	x
Elisabeth Nilsson					x	x	x

Inga Persson lämnade styrelsen under året och regeringen förordnade Jakob Grinbaum och Elisabeth Nilsson som nya ledamöter.